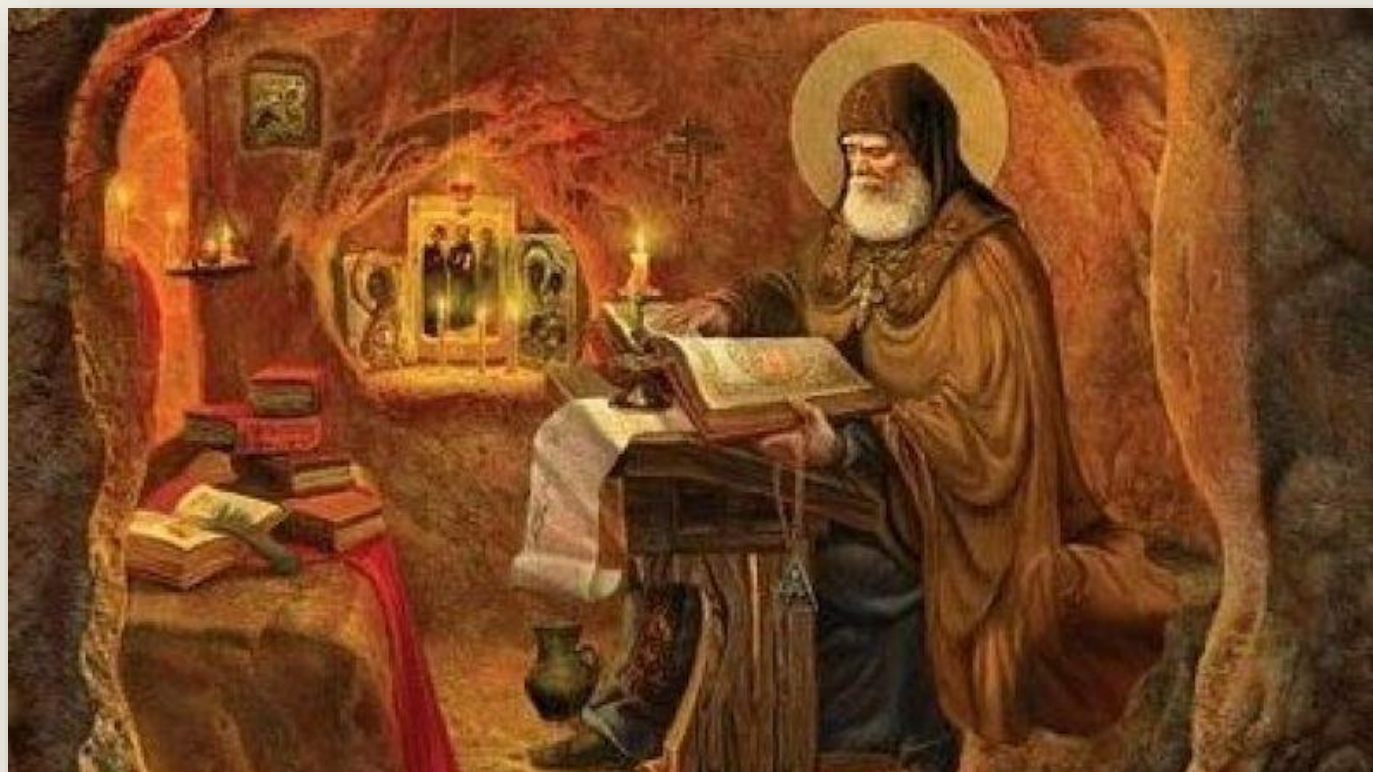

Нестор Літописець

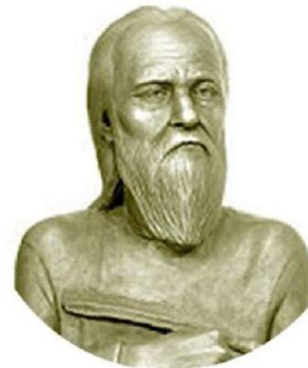

■ ЕПФ 2-1

- **Не́стор Літопісець** — київський літописець та письменник-агіограф. З 1073 чернець Києво-Печерського монастиря. Автор «Житій святих князів Бориса і Гліба й Феодосія Печерського». Вважається упорядником «Повісті минулих літ»
- Преподобний Нестор Літописець, що народився у XI столітті, був ченцем Києво-Печерського монастиря та одним із перших літописців Київської Русі. Його життєвий шлях пов'язувався як з чернечим послухом, так і з глибокими знаннями історії та культури. Вже у молодості Нестор виявляв інтерес до книжної справи, що привело його до створення великих праць, які стали основою літописання на Русі.

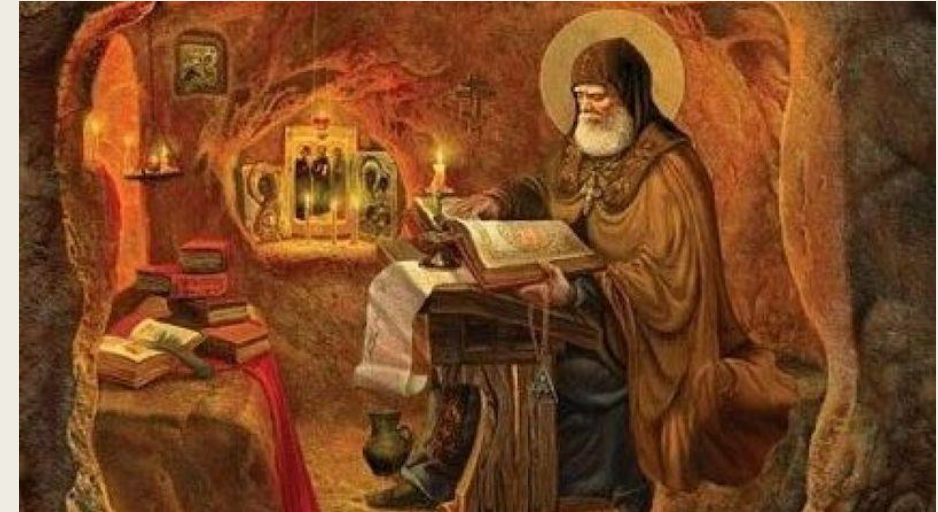
НЕСТОР ЛІТОПИСЕЦЬ
1056 - 1114
ЛІТОПИСЕЦЬ,
ЧЕРНЕЦЬ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОГО МОНАСТИРЯ

- . Де саме, хто його батьки, як минали його дитячі та юнацькі роки, – майже нічого про це невідомо. Він походив, скоріш за все, з багатой родини, був добре освічений, знав іноземні мови, мав широкий історичний світогляд і великий літературний хист. Прийшовши в монастир сімнадцятилітнім юнаком приблизно в 1073 році, Нестор міг ще застати живим Никона Великого і навіть взяти участь у створенні та впорядкуванні «Початкового літописного зведення». Дослідники не знають в кого навчався юнак, а пізніше — молодий чернець Нестор. Можливо, що він, будучи киянином, закінчив школу при Свято-Софійській митрополичій резиденції і прийшов до Києво-Печерського монастиря досить освіченим, таким, що знав грецьку мову, Священне Писання та твори святих отців, був знайомий з різними історичними хроніками, бо напевно встиг у своєму молодому віці стати скриптором — переписувачем і перекладачем книг.

- Достеменно відомо, що Нестор є автором двох творів – «Житіє Бориса і Гліба» та «Житіє Феодосія Печерського», складених у кінці XI століття або на початку XII століття. У цих працях він, утверджуючи християнські ідеали, сприяв поширенню культу перших християнських святих на Русі-Україні.
- Працюючи над літописом «Повість минулих літ», Нестор переробив зведення Нікона (1073) та Іоанна (1093), опрацював низку усних і письмових джерел – народні перекази і легенди, письмові праці своїх попередників, свідoctва очевидців подій та власні спостереження, вставки з Біблії, з перекладної грецької та болгарської літератур.
- У 1107 році Нестор вирушив до Володимира та у Зимненський і Святогірський монастирі на пошуки першоджерел. Внаслідок цього Волинський літопис було включено до «Повісті минулих літ» майже в повному обсязі. Праця над твором була завершена близько 1113 року.

- «Повість минулих літ» Нестора Літописця дійшла до нас не в оригіналі, а в редакціях 12 ст. ігуменів Видубицького монастиря у Києві Сильвестра, Мойсея та невідомого автора.
- «Звідки пішла Руська земля і хто в ній найперший почав княжити», – цими словами починається літопис. У ньому печерський чорноризець зумів показати історію нашої держави на широкому тлі світових подій. Науковці стверджують, що у середньовічній історії немає прикладів рівних літопису Нестора.
- Працюючи над літописом, Нестор користувався архівом великого князя київського Святополка Ізяславовича, де зберігалися державні документи, легендарною Софійською бібліотекою Ярослава Мудрого, вивчав народні перекази й оповідання, фіксував свідчення сучасників, які брали безпосередню участь у політичному житті Київської Русі

- Помер святий літописець, як вважають дослідники його творів, у 1113–1115 рр., коли мав, на думку антропологів, близько 60–65 рр. Час канонізації прп. Нестора невідомий, проте є підстави вважати, що його ім'я вписане в зірку, як і імена інших святих, було в центральному нефі Великої

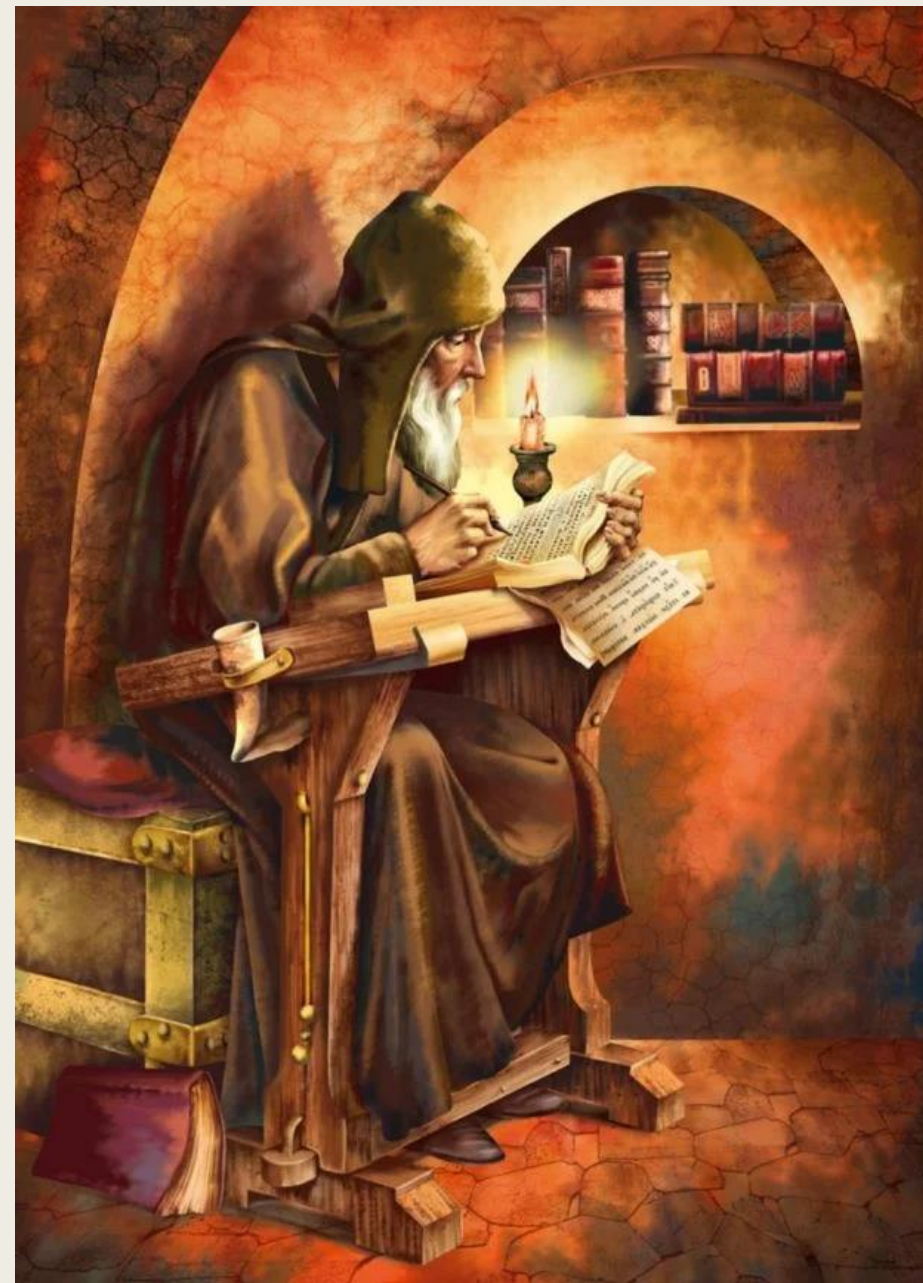

Гробниця з мощами Нестора Літописця. Малюнок з книги: Сементовский Н. Киев, его святыни, древности, достопамятности... 1900 р.

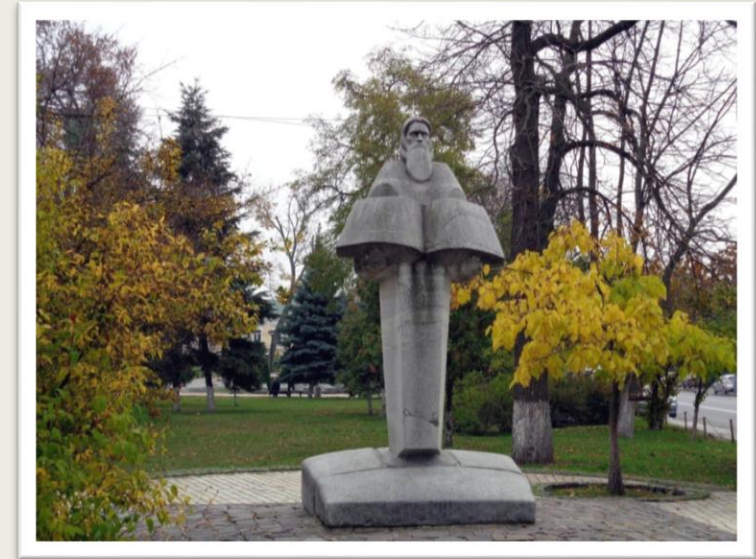
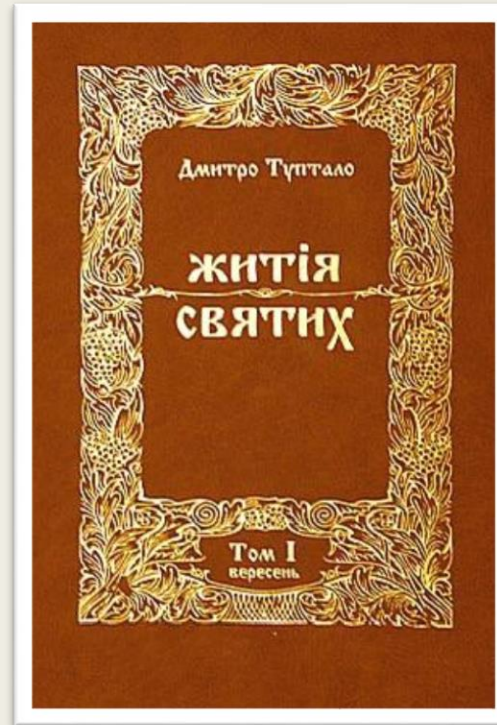

Гробниця з мощами Нестора Літописця. Сучасне фото

Іван Франко, зачудований твором Нестора, писав: «Проходячи епізод за епізодом нашого найстарішого літопису, я переконався, що вони майже всі... зложені віршами». А письменник Павло Загребельний звертав увагу на те, що: «Повість...» переткана зворотами з живої народної мови, афористичними висловами, приказками. У основі літопису лежить східнослов'янська мова... І все ж ми розуміємо літопис, бо знаходимо в ньому безліч слів і зворотів, які ввійшли в сучасну українську мову. Так, українська мова й досі зберігає слова, вживані в «Повісті...»: жито, сочевиця, колодязь, зоря, зоріти, віно, посаг, подружжя, лукавий, вабити, сварити, приязнь, туга, сором, знемагати, володіти, уряд, повість, наймит, печера, свита, могила, заплатити, митник, перекладати, умерти, величатися...».

- **Ушанування пам'яті** У XVII столітті було написано «Житіє Нестора» (увійшло до друкованого Києво-Печерського патерика (1661) і «Книги житій святих» 1689-1705 років Димитрія Туптала).
- На вшанування пам'яті Нестора у 1872 році було засновано історичне товариство імені Нестора Літописця.
- У 1989 році у Києві було встановлено йому пам'ятник.
- У церковному календарі день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця припадає на 27 жовтня. Цього дня в Україні, починаючи з 1997 року, відзначають День української писемності та мови.
- «Повість минулих літ» введена у програму з української літератури середньої школи.

**КНИГИ — БЕЗДОННА ГЛИБИНА,
МИ НИМИ В ПЕЧАЛІ
ВТІШАЄМОСЯ, ВОНИ УЗДА ДЛЯ
ТІЛА Й ДУШІ.**

Нестор Літописець